

SUMAR

„Cum îți imaginezi că eu, un doctor, o să-mi las fiica să se mărite cu un copil de croitor, cu un derbedeu?“	7
Un drum încheiat la Gruuiu, dar început acolo unde întorceau tramvaiele 7 și 15, a treia stație de la Sebastian, în căsuța dintr-o fundătură.....	13
Drumul până la teatru în ciorapi, pe un ger cumplit	27
Hamlet, în căutarea Maestrului și a lui Yeshua Ha-Nozrî	34
Cel mai iubit Victor Petrini... și nu numai!	85
„Împărate! Fă-te-ncoa' să bem un rom!“	112
Fuga de râsul Bangladeshului... ..	125
Un actor – și un om – „ca o floare rară“	138
O iubire pierdută: Irina Petrescu – frumusețea clasică a filmului românesc, dar și cea mai nefericită femeie a epocii ei.....	158
Un om înfrânt. Ultimul interviu, atât de trist	170
În loc de <i>Epilog</i> : Cui i-a rămas averea lui Ștefan Iordache	173
ANEXĂ. Discografie, filmografie, premii	177
Bibliografie. De la Calafat, prin Rahova, spre eternitate.....	185

Un drum încheiat la Gruiu, dar început acolo unde întorceau tramvaiele 7 și 15, a treia stație de la Sebastian, în căsuța dintr-o fundătură...

Ștefan Iordache a fost unul dintre cei mai buni actori ai României din ultima jumătate de secol, excelând deopotrivă în teatru și în film, dar, până să ajungă la aceste performanțe, a avut un traseu biografic destul de neobișnuit. Copil sărac din Rahova, a avut amici pitorești într-un mediu rău famat, iubea enorm pisicile, a vrut – și nu a reușit – să se facă medic, a devenit, inițial, contabil (!), a intrat ultimul pe listă la IATC și a fost respins vehement de tatăl primei iubite din cauza originii sociale...

Ștefan Iordache (3 februarie 1941, Calafat, Dolj – 14 septembrie 2008, Viena) a jucat în teatrul românesc vreme de aproape 50 de ani, interpretând roluri ca Titus Andronicus, Hamlet, Richard al III-lea, Maestrul / Yeshua (rol dublu din *Maestrul și Margareta*, în viziunea regizorală a Cătălinei Buzoianu) sau Barrymore. La începuturi, a alcătuit un cuplu fabulos pe scena Teatrului „Nottara“, alături de Emil Hossu, apoi a realizat roluri antologice la Teatrul Mic. A avut, de asemenea, o îndelungată colaborare cu Teatrul Național Radiofonic și Teatrul Național de Televiziune și a jucat în numeroase filme, fiind, de pildă, personajul principal din peliculele antologice ca *Glissando* sau *Cel mai iubit dintre pământeni*. Copilăria și adolescența și le-a petrecut în spații umile, însă a fost fericit într-o lume pitorească, în grădina bunicilor din sudul Olteniei sau la periferiile Bucureștiului. Tatăl lui era croitor și familia avea venituri mici. Era deja actor, făcea o navetă istovitoare la Constanța și, odată, frânt de oboseală, i-au fost furăți pantofii în tren, așa că a fost nevoit să străbată

desculț jumătate de București până a ajuns acasă, așa cum mărturisea în interviul său din primul număr al ediției românești al revistei *Playboy* (noiembrie 1999). Iar câțiva dintre amicii săi din copilărie și adolescență au ajuns figuri ale lumii interlope.

Printre sutele de oameni prezenți, într-o zi miercuri din vara lui 2008, în cimitirul din Gruiu, la înmormântarea lui Ștefan Iordache, s-a aflat și un personaj aparte. Nu era celebru, nu avea treabă cu actoria, dar străjuia cu capul plecat aleea pe care a fost purtat sicriul cu trupul marelui artist. Se prezenta simplu: „Sunt Vică, un prieten din copilăria lui Fane, din Rahova“. El a povestit, pentru *Libertatea*, câteva amintiri legate de uriașul artist, cel căruia amicii din cartier îi spuneau „Cocoș“. „Octavian Clavaș mă cheamă, dar lumea îmi zice Vică. Am copilărit cu Fane, în Rahova. Chiar mă uitam, dar n-am mai văzut pe nimeni din cartier pe-aici. Ce băiat, ce om, domnule! Taică-său era croitor, iar maică-sa... o frumusețe. Când a venit odată pe la școală, la «52», cum îi zicea, am rămas cu gura căscată de frumoasă ce era. Ei veniseră din Calafat. Stăteau pe lângă Piața Rahova, pe Caporal Iliana, așa îi zice străzii“, povestea bărbatul. „Păi, când a apărut, io era să-l bat, că și el era tare-n gură. Băiat finuț, dar te făcea din vorbe. Și i-am zis: «Mă, ai venit acum din Calafat și te crezi șmecher, aici, în cartieru' lu' Mafoamea /bandit celebru al vremii, ce stăpânea cu banda lui zona cartierului Rahova/?» Da' ne-am împrietenit repede, că avea un suflet de aur. Mie îmi zicea și «Broască», iar lui îi ziceam «Cocoș», că-și ținea părul, așa, cu creastă, cum se purta în vremea aia. (...) El visa să ajungă doctor, de-aia ne-am și mirat când am văzut că a ajuns mare barosan printre actori. După ce a jucat în *Străinul* /primul film în care a apărut Ștefan Iordache, lansat în 1964/, ne-a făcut cinste la toți băieții. Erau sticlele de un kil de țuică, pâlcuri-pâlcuri, pe mese. Păi, luase vreo 20.000 de lei pentru filmul ăla, bani grozavi la vremea aia, eu așa știu.“ Dintre iubirile din tinerețe ale actorului, Vică își aducea aminte de pasiunea lui Ștefan Iordache pentru partenera din primul său film. „Eeee! Pe vremea aia, a fost tare îndrăgostit de actrița aia, cum o cheamă? Irina Petrescu, așa! Că jucase cu ea. Noi, golanii, nu prea o găseam cine

știe ce mare frumusețe, dar lui îi plăcea, că avea carte, stil, era mai altfel decât gagicile pe care le știam noi.“ Însă tatăl acesteia, un medic renumit și foarte snob, i-a retezat-o brutal: *Crezi că am înnebunit? Cum eu, un ditamai medicul, să-mi dau fata după un golan, băiat de croitor?!?*“ Îndrumat de tatăl lui, se pregătise și el să devină medic. Actorul povestea, în cartea *Regele Scamator. Ștefan Iordache*, scrisă de Ludmila Patlanjoglu, momentul examenului: „La anatomie, pregătisem foarte bine scheletul, organele interne și circulația. Mi-a căzut urechea. Ce să scriu eu despre zgârciul ăla care crește pe capul omului? Mă uitam pe pereți, se uitau la mine toți clasicii marxism-leninismului, din tablouri. Am fost notat cu 0,45“.

A ajuns însă contabil. Se pricepea la științele exacte, așa că tatăl lui, care, în vremea aceea, era președintele Cooperativei de croitorie „Sporul“, l-a angajat să calculeze salarii. A inventat chiar o grilă ingenioasă care înlocuia un sistem greoi de calcul. Acolo începe, la propunerea lui Costin Dodu – pe atunci actor la Teatrul Armatei –, să facă parte din brigada artistică de agitație a cooperativei. Iată-l, așadar, pe Ștefan Iordache, în primul lui rol de actor amator, într-o piesă pamflet. Îl juca pe Moise, vicepreședintele cooperativei. Nu făcea decât să intre în scenă cu o căciulă pe ochi, să spună două vorbe, iar bătrânii croitori râdeau de el de se prăpădeau. Costin Dudu a fost primul care i-a spus tânărului că are talent și l-a îndrumat să dea la teatru.

În jurnalul din tinerețe, Ștefan Iordache își notase, după ce mersese la IATC să-și facă vizita medicală pentru examenul la Medicină: „Azi am fost la o facultate unde n-aș dori să calc în viața mea. Am întâlnit niște oameni de care n-aș vrea să fiu înconjurat“. Nu-și imagina că, peste un an, va reveni să convingă o comise exigentă că e potrivit în acel loc. „Mă prezentasem îngrijit îmbrăcat: o haină scurtă, de-a lui tata; o cămașă cu guler mare, pantaloni strâmți, șosete «sing-sing», cu dungulițe verticale, pantofi cu talpă groasă de cauciuc făcută din anvelopă. Eram înalt deșirat, cu o creastă de cocoș, «à la Elvis Presley» – tunsoarea modernă de atunci. Arătam foarte bine, după părerea mea. E drept, n-ar fi stricat să

am și-o cravată“, își amintea actorul care avea să se găsească ultimul pe lista celor admiși.

Restul e istorie...

„Atenție! Această proprietate e patrulată și păzită de pisici.“ Avertisment plin de umor, pe care Ștefan Iordache îl aducea la cunoștința oricui trecea prin fața gardului casei sale, un tărâm al pisicilor. (Târziu, împreună cu soția lui, Michaela, teatrolog renumit și nepoata marelui pictor Nicolae Tonitza, a cumpărat și renovat o căsuță modestă la Gruiu, pe care a transformat în paradisul lui secret. „Am cârpit-o cu mâinile mele!“) De fapt, pisicile l-au ales, intrându-i în viață cu naturalețea unor prieteni vechi. Chichirichi, un motan alb, cu pete aurii, i-a fost cel mai drag. „A fost primul pisic pe care mi l-a adus tata într-o pungă de plastic“, mărturisea artistul într-un interviu. Iubirea pentru aceste sufletele nu l-a părăsit niciodată, în preajma lui trăind, până în ultima clipă a vieții, alte trei pisici: Machelele, singura de rasă, Timofte și Căscărache, două maidaneze. „Lui Machelele i-am zis Puță la început, deși este o pisică albastră de Rusia, care mi-a sărit în brațe în urmă cu un an și jumătate. Timofte, cam gitan, este un vârgat gri de zece ani, iar Căscărache, negru ca tăciunele, are șapte ani“, declara artistul în același interviu.

Ștefan Iordache și-a început copilăria la Calafat, la bunicii din partea mamei, dar a venit cu părinții în Capitală la o vârstă fragedă și și-a petrecut copilăria în continuare în cartierul Rahova din București, într-o familie de oameni simpli, care și-au dorit ca fiii lor să învețe carte. S-a născut într-o fundătură din București, din cartierul Rahova-Ferentari, și nu și-a negat niciodată originile. Tatăl lui era croitor iar mama casnică. „Ai mei erau din Calafat, unde amândoi locuiau pe aceeași stradă. S-au căsătorit și, tineri și fericiți, au pornit-o în lumea largă“, îi povestea el Ludmillei Patlanjoglu, într-un interviu din volumul *Regele Scamator*. „Așa se face că eu m-am născut în București, acolo unde întorceau tramvaiele 7 și 15, a treia stație de la Sebastian, într-o căsuță dintr-o fundătură. Era în 1941.“ Și era în ziua de 3 februarie, o zi de iarnă geroasă. A urmat o copilărie în care teatrul era prea puțin prezent, o copilărie petrecută alternativ la bunicii de la țară și

pe străzile din cartier, cu jocuri nebune și cu obiceiuri ale oamenilor simpli din aceste zone. Peste ani, avea să caute locurile acelea și rădăcinile. „Întotdeauna am trăit cu spaima că o să uit de unde am plecat. Pentru că am văzut prea mulți oameni care și-au negat rădăcinile, uitând. Și, ca să mă trezesc, din când în când, din euforia pe care ți-o dă meseria asta a mea, mă duc să-mi revăd cartierul. O iau din Dorobanți (unde stau acum), pe jos, până în Rahova. Acolo, aproape totul a fost dărâmat... E groaznic să nu mai găsești locurile în care ai trăit și ai copilărit! E trist când amintirile se înceteșează...“

În școală, Ștefan Iordache a fost bun la matematică și științele exacte. Studiile teatrale nu au fost deloc prima lui alegere. A dat la teatru abia după ce a picat, la 16 ani, examenul de admitere la Medicină. După acest eșec, întâmplarea a făcut să fie inclus în brigada artistică a unei cooperative meșteșugărești. În anul următor, 1959, a dat la Teatru și a fost admis ultimul la IATC. A avut o carieră artistică fabuloasă, până la sfârșitul vieții. Ultimul său rol a fost prințul Potemkin, în piesa *Ecaterina cea Mare*, de George Bernard Shaw, pusă în scenă, în 2008 la Teatrul Național București.

...Toată viața lui, lăutarul Nelu Ploieșteanu i s-a adresat prietenului său Ștefan Iordache cu „Domnul Ștefan“. N-a putut altfel. Asta deși actorul l-a rugat, la repetate șprițuri, să lase baltă politețea și i-a mărturisit că îl simțea „ca pe un frate“. Nelu Ploieșteanu a cunoscut o altă latură decât cea de actor a regretatului artist: pe aceea de boem, de iubitor de muzică de suflet, de om „de viață“. Dincolo de Ștefan Iordache de pe scenă sau marele ecran, era magnificul „Domnul Ștefan“ de la Șarpele Roșu și, mai apoi de la Locanta Jariștea a Kerei Calița, unde, în fiecare vară, avea și întâlniri de taină cu o admiratoare pătimașă, care bătea drumul tocmai din Germania pentru a-și revedea amicul din tinerețe. Acolo, în Bucureștii Vechi, Jupâneasa se mândrește și acum cu o piesă unică de mobilier, un scrin al Elenei Cuza, primit în dar de la actor. Ștefan Iordache venea la „Șarpe“ măcar o dată pe săptămână. Iar când se apuca de cântat, greu îi mai lua cineva microfonul din mână. Stătea la o

masă lângă scenă și bea încet, legumit, din pahar. Nu se îmbăta niciodată, spunea lăutarul. La „Șarpe“ se bea, e adevărat, dar nimeni nu a fost văzut sub masă. „El a venit pentru prima dată cu Stelian Nistor, prin '92“, povestește lăutarul. „Filma la *Cel mai iubit dintre pământeni atunci*. S-a așezat la masă și a zis: «Cântă!» Vreau să zic că a stat până la trei dimineața atunci. L-am simțit eu că îi place mult. Și a început să tot vină.“ Apoi, ceva ca-n filme s-a întâmplat.

...*Bate-un vânt rece din baltă, la Chilia-n port,/ Bate-un vânt rece din baltă, la Chilia-n port,/ Să vezi stuful cum se înalță să-l mai tai nu pot,/ Să vezi stuful cum se înalță să-l mai tai nu pot.// La Chilia, la Tătaru, ah, ce dureros, măi,/ Bate Maromet cu paru', ah, ce dureros, măi,/ La Tătaru, la Chilia, vai ce dureros, măi,/ Bate Lungu cu frânghia, ah, ce dureros, măi!// Caraliul strigă tare: „Dă-i, hoțule, dă-i!// C-au venit zece vagoane, dă-i, hoțule, dă-i!// Nu pot, domnè căpitane, rănilă mă doare,/ Nu pot, domnè căpitane, rănilă mă doare.// De dimineață pân' la prânz, ah ce dureros, măi,/ O sută de roabe-am dus, ah, ce dureros, măi,/ Of, de la prânz și până-n seară, vai, ce dureros, măi,/ Nu le mai țin socoteala, ah, ce dureros, măi!// Of, tot cu piatră colțurată, ah, ce dureros,/ De nu se ia pe lopată, ah, ce dureros, măi!// Stau în curtea închisorii și-mi vine să mor,/ Când văd păsări călătoare, ce n-aș da să zbor,/ Of, când văd păsări călătoare, ce n-aș da să zbor, măi!// Of, când văd păsări călătoare, ce n-aș da să zbor, măi./ Săpam șanțuri după șanțuri, fără de folos, măi,/ Caraliul strigă tare: „Lasă capu' jos!“./ Of, când știam că nimeni altul nu îmi răspundea,/ Acum stau la ordonanță, vai de viața mea!// Trece trenul printre munți, ca un șarpe lung./ Încărcat cu deținuți, ah, ce dureros, măi/, Of, și-i lasă în Poarta Albă, ah, ce dureros, măi,/ Aicea-i pâinea mai neagră, ah, ce dureros, măi!// Fraților de la Chilia, e de rău cu noi!/ Ne mănâncă șerpăria, pe noi și pe voi,/ Of, s-o dăm dracului de trestie, pe el de turtoi/, Să mergem și noi acasă, acasă la noi,/ Of, la copii și la nevestă, acasă la noi,/ La copii și la nevestă, să fim de nevoi...”*

La Chilia-n Port: pe acordurile acestui nu foarte vechi cântec românesc, compus de tulceanul Puiu Spiru în anii '50 ai secolului trecut (când

comuniștii l-au exmatriculat pe autor de la Conservator și l-au trimis la „reeducare“ pe diferite șantiere, de la Bicză la Canal, pentru simplul motiv că avusese nenorocul să se nască într-o familie de oameni ceva mai înstăriți din comuna Luncavița), actorii Ștefan Iordache, Gheorghe „Gigi“ Dinică și Ștefan Bănică (senior!), acompaniați de lăutarul Ion Dumitrache cunoscut după pseudonimul artistic Nelu Ploieșteanu, au dăruit Bucureștilor mitul cârciumii de cartier (cu doar câteva mese la începuturi!), de la intersecția dintre străzile Galați și Eminescu, cunoscută ca Șarpele Roșu.

În 1991, Eugen Alexandru Niculescu, pentru prietenii Dan Niculescu, și-a dat demisia din CPUN și s-a hotărât să deschidă o cârciumă. „M-am apucat de politică economică!“, râdea acesta. Avea 42 de ani, și afacerea sa urma să rămână în memoria colectivă. „Dacă, acum un secol, boema Capitalei se aduna la Caru’ cu Bere, înainte de război la Capșa, pe timpul comuniștilor la Mărul de Aur, în anii de după 1989 s-a mutat în cârciumioara sa, cu doar nouă mese și-un taraf, acolo unde mai bine de zece ani s-au îmbătat, au cântat, au rostit replici celebre, au plâns sau au făcut politică o întreagă pleiadă de artiști, scriitori, ziariști, diplomați sau, pur și simplu, bon-viveurii anilor ’90. Pe toți îi unea un singur lucru: atmosfera.“

Domnu’ Dan, „un uriaș de 120 de kile, cu favoriți și mustață pe oală“, a avut patru neveste, a început trei facultăți, fără să termine vreuna, „a vrut să fugă din țară, dar a avut noroc că n-a reușit“, iar la revoluție a furat o basculă cu care a ridicat două baricade în București. A avut chiar și un rol într-un film de legendă: *Cel mai iubit dintre pământeni*. „Eram, evident, cârciumar și replica era: «Ce servește domnii?» M-au aplaudat la premieră!“

Dar pentru a pricepe fenomenul petrecut în fosta librărie Șt.O. Iosif, de pe strada Galați nr. 133, colț cu Eminescu, e necesar să rememorăm realitățile timpului: „Muzica românească era de festivaluri, de populară lumea era cam sătulă, manelele încă nu apăruseră, iar restaurantele erau un fel de cantine mai scumpe. Era o nișă la care Dan Niculescu s-a gândit

primul: cârciuma tradițional românească, de cartier, cu taraf țigănesc, care să cânte muzică lăutărească autentică. Muzică pe care până atunci o auzei numai dimineața, când se servea ciorba de potroace la nuntă“. În plus, Șarpele a mizat și pe miștocăreala ce mocnea în români. Astfel, ospătarii aveau cravate roșii de pionieri, iar busturile lui Ceaușescu și Lenin îți țineau companie dacă veneai să te îmbeți de unul singur: „Când se îmbătau, spărgeau paharele în capu’ lu’ Lenin. Io le luam cu 5 lei și le vindeam cu 50!“, dezvăluie tainele afacerii sale Dan Niculescu. Pe pereți, pe lângă niște tablouri futuriste, erau agățate drapelele RSR și PCR, pe ușa de la WC era o plăcuță pe care scria „Secretar BOB“, adică „Secretarul Biroului Organizației de Bază“, iar în buda bărbaților cineva scrisese pe perete cu pixul o lozincă mobilizatoare din Epoca de Aur: „Să facem totul!“

Multe dintre poveștile Șarpelui Roșu frizează umorul absurd: „Dinică, după ce se îmbăta, avea o întrebare fixă. Odată, trec pe lângă el și se răstește: «Ești idiot?» Nu eram în toane bune și m-am uitat urât. Nea Gigi se prinde și o dă cotită: «Era doar o propunere!» Domnu’ Dan vine mai aproape de prezent: „Am închis cârciuma pe 4 iunie 2001, cu un milion de lei vechi în buzunar. La fel de «bogat» ca atunci când am deschis-o. Am rămas cu un teanc de 25 de centimetri de note de plată neachitate. Dacă n-avea omu’ bani, ce să fac, să-l dau afară?“, e în dubiu și acum patronul Șarpelui Roșu. Când a deschis localul, avea 41 de ani: „Am mers pe stilu’ de viață țigănesc: câștig azi – mănânc azi, mâine – are grijă Dumnezeu! Acum trăiesc din pensie și din indemnizația de revoluționar. După ce a murit mama, n-am mai vrut să ies din casă, am mâncat ca bou’, m-am îngrășat ca porcu’ și m-am îmbolnăvit. Da’ cel puțin sunt mai înalt spiritual!“

Tot în localul lui *Nea Dan* își are originea o notorie cugetare a maestrului Gheorghe Dinică. Era patru dimineața, doar vreo patru mese cu câțiva clienți și taraful în pauză de țigară. Maestrul era cam obosit. „Lucrase“ din greu ore în șir. La un moment dat, dă să se scoale. Genunchii îl cam trădau. Se saltă într-un cot și face un tur de orizont al crâșmei. Era

liniște. Cu toții ne uitam la el. Ce-o să zică? Apoi oftează și, cu intonația sa inconfundabilă, decretează: „O țară mică, câteva mese!”

„Primii zece ani postrevoluționari, epicentrul culturii române s-a aflat la Șarpele Roșu! Noi am fost cârciuma cu cea mai mare densitate de creiere și talente pe metru pătrat”, decretează Dan Niculescu. Localul nu excela nici la capitolul mâncare, nici la vinuri, nici la programul artistic. În meniu erau doar ciorbe și grătare, mai rar găseai și o saramură, vinurile erau cele din „comerțul socialist”, iar lăutarii erau buni, da’ nu te dădeau pe spate. Dar... „un profesor de filozofie, după ce s-a îmbătat o săptămână în fiecare seară, mi-a zis: *M-am prins! Tu vinzi atmosferă!*”

La Șarpele Roșu nu aveai ce căuta înainte de miezul nopții. „Dacă veneai ziua, te lua plânsu’!”, era sincer nea Dan. „Dar, după unu noaptea, era o caterincă generală! Se împrieteneau toți, cu toți! O nebunie generală, pe acorduri de vioară și țambal...”, se entuziasma legendarul cârciumar. Gheorghe Dinică, Ștefan Iordache, George Mihăiță, Șerban Ionescu, Colea Răutu, Radu Beligan, cei doi Ștefan Bănică – tatăl și fiul, Dumitru Rucăreanu, Stelian Nistor, Dorel Vișan, Nicu Constantin, regizorul Nuțu Cărmăzan sunt doar o parte dintre marii noștri actori și regizori care au ales să se îmbete în cârciuma lui Dan Niculescu.

„Nelu Ploieșteanu, când vedea că pleacă lumea de la masă, sărea pe lăutari: «Hai, bă, că pleacă ăștia cu banii noștri!»” Maria Buză, Nunuța Luțescu, țambalagiii Leo Iordache și Marius Mihalache, violonistul Vasile Năsturică sau basistul Mitiță sunt o parte dintre cei care au alcătuit, timp de peste un deceniu, *Filarmonica Șarpele Roșu*: „Îmi plăcea să-i spun «Filaromica», că erau singurii țigani care veneau la mine. O singură dată au venit unii, au făcut scandal și au scos săbiile... Am venit cu pușca, am tras în tavan și au plecat. Găurile nu le-am acoperit nici după ce am renovat, să se știe!” Clădirea în care a funcționat cârciuma e o ruină acum: „A apărut un impostor revendicativ pe care interese obscure l-au făcut proprietar! N-am mai avut bani să investesc în altă locație”.

Taverna funcționa pe niște principii fără legătură cu economia de piață: „Taraful nu era plătit, câștiga din ce primea de la clienți, vinul era

în două, maximum trei sortimente și, de mâncat, în afară de grătare și, mai rar, câte-o ciorbă, nu găseai decât murături“. Nelu Ploieșteanu retrăiește acei ani: „Nu mergea bine, ci minunat! O dată, în '94, am luat 23 de milioane de căciulă, într-o seară și eram unșpe! Dan Niculescu, patronul Șarpelui, a vrut cârciumă de noapte cu lăutari. Nu mai era niciuna. La nouă seara nu era nimeni. Toți mâncau în alte părți și veneau la noi, la lăutari. După 12 nu mai găseai masă! Singurii țigani din cârciumă erau lăutarii. A tras cu pușca în tavan când s-a luat unu' de noi! Da' nu era cârciumar... A avut noroc“.

Cântecul de pușcărie grea *La Chilia-n port* („Bate-un vânt rece din baltă, la Chilia-n port, măi / Să văd stufu' cum se-nalță, să-l mai tai nu pot, of, of, of...“) nu mai răzbate azi dinspre Șarpele Roșu. Printr-o cumplită ironie a destinului, o înregistrare video susține că varianta sa cea mai cunoscută azi nu este cea a trioului Iordache-Dinică-Ploieșteanu, ci aceea cântată, la petrecerile noii nomenclaturi autohtone (deja scindată!) de un alt trio, precum Laura Codruța Kövesi – Sebastian Ghiță – Vasile Dâncu. (<https://adevarul.ro>)

O fi, n-o fi adevărat în ceea ce priveștii interpretii acestui *cover*, dar cert este că, odată cu închiderea Șarpelui Roșu, s-a sfârșit și epoca vechii, adevăratei, boeme a Bucureștilor. Protagonistii ei s-au risipit care-nco-tro, iar Ștefan Iordache s-a regrupat, însoțit uneori și de o parte din „curtea“ sa mateină de odinioară, la Locanta Jariștea a Aurorei Nicolau, zisă și Kera Calița întru proslăvirea trecutului plin de parfumuri grele.

Această Jariștea unde s-a refugiat Iordache în ultimii săi ani fusese inventată, în 1991, de o bibliotecară cu multe idei, care vroia o locanță de tip cabaret „fanariot“ combinat cu teatru culinar „franco-balcanic“. Față în față cu Bumbești, zahanaua care înnebunise Bucureștii pe vremea „mandatarilor“, se afla și o cârciumioară de cartier modestă dar primitoare, condusă până în zorii privatizării post-'89 de gestionara Getuța, rămasă în amintirea cartierului pentru fel în care-și târșăia piciorul be-teag. Aici, a fost prima Jariște a locului, una deloc spectaculoasă, dar având meritul de a fi păstrat, în anii grei ai rațiilor la zahăr și ulei, mirajul

unei măsuțe de bodegă cu o farfurie, niște tacâmuri, o halbă sau un pahar pe ea...

„De trei decenii și ceva, Jariștea este nu cârciumă, nu birt, nu dugheană de *restaorant*, ci *locantă*, seamănul hanului luminat de altădată, unde se țineau petreceri de neuitat, cu clinchet de pahare, zângănit de argintărie, scăpărări de arcușuri de vioară și ciupituri măiestrite ale strunelor de cimbal. Aici, cocoana *cea Bună*, Kera Calița, care stăpânește cu îndărătnicie Casa și tainele ei, a impus regulile etichetei de *Belle Epoque*, cu pălării înfiredate și lornioane bine căutate prin debaralele caselor de licitație de aici și de aiurea, cu mânuși de dantelă ivorie asortate umbreluțelor șagalnice și cu tabachere de argint embosat, drept legi ale unei conduite neabătute.“

Scena din pelicula *Cel mai iubit dintre pământeni*, în care apare și Nelu Ploieșteanu cântându-i lui Victor Petrini „de supărare“, a fost însă filmată la Șarpele Roșu. După aceea, Ștefan Iordache l-a chemat mereu la filmări pe Nelu Ploieșteanu. „Eu cred că scena a fost una care nu era prevăzută în scenariu. Că a fost băgată așa, din oficiu. Dar a rămas acolo filmat cum cheamă lăutarii, printre care eram și eu, și-mi spune «La Chilia-n port...». Și dă paharul pe gât“, povestea lăutarul. Nelu Ploieșteanu considera, pe bună dreptate, că actorul a căpătat pasiunea pentru muzica lăutărească în Rahova, cartierul tinereții sale. Cântecele preferat al lui era *Lume, lume...* Când o cânta Ploieșteanu, „Domnul Ștefan“ se minuna mereu de câtă profunzime găsea în versuri. Îl chema la masă și-i spunea: „«Auzi, Nelu, mulți ascultă cântecele ăsta, dar niciodată nu înțeleg ce înseamnă «Lume, soră lume/Când s-o lăsa sec de pâine/Și păhăruțul de mine/Poate-atunci m-oi sătura». Când s-o lăsa sec de pâine... ăsta e un vers-capodoperă! Când s-o lăsa sec de pâine? Păi, niciodată! Că de viață și de pâine nu te saturi niciodată». Așa era el!“, spunea Nelu Ploieșteanu, care migrase și el la Jariștea, dimpreună cu actorul.

Ștefan Iordache, scârbit de tot ce se întâmpla în România de după 1990 („Ne ducem în negură!“), după cum povestește Laura Nicolau, își